

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 1. De requisitis ad Controversiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

DISPUTATIO X.
EXPENDITUR ALTER MODUS DEFENDENDI
INFLUXUM GRATIÆ, UT LIS EST.

322. **D**uplex superest via, qua aliqui defendunt influxum gratiæ, ut lis est, illæsa, ut a-junt, libertate. Primam viam aggrediuntur aliqui Recentiores cum Muniessa. Secundam verò alij cum Ant. Perez, & Esparza: examinabimus primam in hac disputatione, ut ad alteram in sequenti disputatione progrediamur. Multa supponunt in præsentî Recentiores isti ad defendendam suam opinionem, in quibus, quia vera cum falsis permiscetur, opus erit ea præmittere, simulque vera à falsis separare, ut ad assertionem nostram, atque ad impugnationem adversariorum perveniamus: sit

S E C T I O I.

De Requisitis ad Controversiam.

323. **A**d defendendum influxum gratiæ, ut lis est, plures affert notaciones Muniessa, pluresque alias observationes addit alter Recentior, quas opus est in præsentî referre, & examinare. Notat Muniessa 1. non omnia principia actûs liberi esse eodem modo indifferentia; nam voluntas est activè indifferens ad utramque partem, ita, ut influat in actum, si eligitur actus, & in omissionem, si eligitur omisio: auxilia verò, & habitus virtutum, quibus completur voluntas ad actus, non sunt principia activè indifferentia; quia, licet activè influant in actum, si eligitur actus, non tamen influunt activè in omissionem, si eligitur omisio. Ex quo infertur cum Ribad. disp. 17. de act. hum. voluntatem esse naturam priorem qualibet libertatis parte; quia quæcunque pars eligatur, causatur à voluntate; cætera verò compingunt tantum esse naturâ priora illa parte, in quam influunt, non verò altera parte, in quam non influunt. Quare indifferentia principiorum, ut salvetur libertas, non debet esse semper activâ in utramque partem, licet debeat esse saltem passiva, id est, debeant esse principia ita indifferentia, ut vel à voluntate possint componi cum qualibet parte, quam elegerit, vel, si aliquid est inconjunctibile cum ea parte, quæ eligitur, possit à voluntate impediri, si ve amoveri pro suo libito.

324. Notat 2. Gratiam juxta hanc Dei legem offerri adultis dependentem à libera eorum dispositione; parvulis verò absque illa: adveniente autem præcepto conservari in ipsis dependentem ab ipsorum voluntate, cum sit ipsis liberum peccare, & sic amittere gratiam, vel non peccare, & sic retinere gratiam. Cæterum interpretamur gratiæ infusionem in adultis, & ejus

conservationem intercedit hoc magnum discrimen, quòd ad primam gratiæ infusionem debet præcedere positiva dispositio, à qua movetur Deus, ut conferat gratiam: at verò, ut conservetur gratia, non debet præcedere positiva dispositio, sed satis est, quòd homo non peccet; quia Deus non nisi causâ peccati auferit gratiam semel concessam: unde in casu præcepti, non requiritur actus tanquam dispositio prævia ad gratiam in instanti, in quo urget præceptum, sicque non est prior naturâ gratiæ conservatione, solumque requiritur actus tanquam removens prohibens, nimirum tanquam removens omissionem, quæ esset peccatum prohibens gratiæ conservationem. Ad hoc autem, ut non detur peccatum pro instanti, quo urget præceptum, satis est, quòd pro eo instanti detur actus, quin debeant dari pro priori naturâ ad conservationem gratiæ, actus ergo solum est dispositio prævia ad augmentum gratiæ, modo, quo prima dispositio est dispositio ad primam gratiæ infusionem.

Notat 3. Quæstionem non esse de homine pro primo instanti, quo habet gratiam; sed requiri ad minus duo instantia, in quorum primo gratia sit infusa à Deo dependentem à priori à dispositione hominis; & in secundo conservetur gratia dependentem ab exercitio actûs præcepti, non quidem à priori, & tanquam à dispositione, sed à posteriori tanquam à removente prohibens: vel non conservetur, sed impediatur per omissionem actus peccaminosam: quia Deus de facto habet legem de non conservanda gratia in eo instanti, in quo detur peccatum. Exinde ad rationem dubitandi datam n. 293. Respondet, gratiam connexam cum actu, & impossibilem cum omissione non obstare libertati; quia licet voluntas non possit componere omissionem cum gratia, potest nihilominus secum componere omissionem, & per omissionem impedire gratiam: nam licet gratia non sit indifferens, ut componatur cum actu, vel cum omissione, est tamen indifferens, ut pro eo instanti conservetur, si fiat actus, vel impediatur, si actus liberè omitatur à voluntate.

Ex his omnibus infertur, disparitatem inter gratiam, & physicam prædeterminationem. Nam prædeterminatio Thomistica non pendet à libito voluntatis, sed est solius Dei miserentis, & non hominis volentis, neque currentis: gratia verò est in instanti præcedenti A. indifferens, ut conservetur in instanti sequenti B. vel impediatur pro libito voluntatis. Nec obstat, quòd gratia sit principium antecedens, ne possit impedi pro libito voluntatis; quia, licet non possit

sic impediri per libitum actus, respectu cuius est principium antecedens, impediri potest per libitum omissionis, respectu cuius non est principium, imò nec existit.

327. Veruntamen, licet doctrinam istam de prioritate naturæ, quæ falsa est, ut infra constabit, permitteremus, nulla hucusque traditur solutio argumentis, utpotè impugnantibus istum influxum gratiæ independenter ab eo genere prioritatis naturæ; nam ut voluntas possit liberè elicere omissionem, requirebatur, quòd in eo instanti liberè haberet gratiam, quæ est disparitas assignata ab adversario inter gratiam, & præmotionem, quam quidem gratiam nequit habere pro libito suo: etenim voluntas solum habet duplicem libitum in eo instanti, nempe libitum omissionis, & libitum actus; atqui nequit habere liberè gratiam per libitum omissionis, cum per omissionem non habeatur, imò impediatur gratia: deinde neque potest illam habere liberè per libitum actum, cum ad efficiendum actum debeat jam præcedere gratia; ergo in instanti, in quo obligat præceptum, nequit voluntas pro libito suo habere gratiam; ergo nulla manet disparitas inter gratiam, & præmotionem. Cæterum, ut hæc omnia clariùs appareant, & impugnationes nostræ faciliùs percipiantur, expendamus sigillatim tres istas adversarij notationes, in quibus vera cum falsis permixta sunt, sicquæ constabit, quo in sensu admittendæ, & in quo rejiciendæ sunt, ne postea ex veris ad falsa transitus fiat, quem facere solent adversarij.

328. In prima igitur notatione tria docentur. Primum dari comprincipia in utramque partem libertatis physicè influentia, cuius generis est voluntas; alia verò, quæ non influunt physicè in utramque partem, & hoc verum est, nam auxilia indifferentia divinæ gratiæ influunt physicè in actum præceptum, & non in omissionem peccaminosam. Secundum comprincipia ad libertatem requisita non esse priora prioritate naturæ quolibet libertatis extremo; sed solum extremò, in quod physicè influunt. Hæc pars, licet defendatur à Ribadeneira, si sermo sit de extremo accidentaliter libero considerata secundum suam substantiam, ad quam sufficiunt principia ad unicam duntaxat libertatis partem, sine quibus esse non potest, non verò de extremo accidentaliter libero considerato ut libero; imò contrariam docet Ribadeneira disp. 17. de Act. Hum. cap. 1. num. 6. solvens secundam instantiâ secundi argumenti, ubi hæc habet: partes, licet verè non influant in totum, tamen pro aliquo signo præsupponantur ad illud: atqui omnia constitutiva libertatis sunt etiam causa saltem formalis extrinseca actus extrinsecè liberi, ut fatetur ipse Ribadeneira; ergo &c.

329. Ratio autem est, quia actus est posterior naturâ respectu principiorum, & requisitorum per se concurrentium ad ejus productionem: licet enim non omnia prærequisita physicè produ-

cant actum, attamen ea omnia constituunt causam expeditam ad producendum: etenim causa in actu primo proximo libera ad producendum non solum constituitur ex principio physicè producente, sed etiam ex prærequisitis necessariis ad producendum; ac proinde non solum principium physicè producens, sed etiam omnia prærequisita, sunt naturâ priora respectu termini producti: sic decretum per se applicativum omnipotentiae, ut ignis comburat, licet non producat physicè combustionem, est prius naturâ combustionem, quia constituit causam in actu primo proximo ad comburendum; atqui, licet comprincipia ad utramque libertatis partem non constituant causam in actu primo proximo ad producendam physicè entitatem specificam actus extrinsecè liberi, constituunt causam in actu primo proximo ad producendam entitatem actus extrinsecè liberi ut liberi; ergo sunt priora naturâ actu extrinsecè libero ut libero. Major, & consequentia tenet. Minor patet; quia actus extrinsecè liberi, ut liberi, prærequisit ex parte sui principii potentiam ad omittendum, sive potentiam electivam, & dominativam; aliter actus non fieret liberè, neque esset extrinsecè liber; ergo &c.

Conf. 1. Causa libera, ut libera in actu primo, non solum stat in virtute physicè productiva, sed in virtute productiva ad utrumque expedita; libertas enim definita ab Ecclesia contra Janfenium, ut supra latè vidimus, non solum est libertas à coactione, sed libertas à necessitate; ergo causa libera ut libera in actu primo constituta dicit ex una parte virtutem physicè productivam, & ex altera parte requisita eam ad utrumque expedita: atqui notum id, quod dicitur causa libera, ut libera, prout in actu primo constituta est prius, à quo effectu libero, ut libero, cum totum id se habeat ex parte actus primi, & effectus ex parte actus secundi; ergo virtus physicè productiva, & requisita illam ad utrumque expedita sunt priora à quo effectu libero, ut libero; ergo cum actus liber, ut liberi, & omisso libera, ut libera sint effectus voluntatis ad utrumque expedita, virtus & requisita erunt priora à quo effectu libero, ut libero: ergo cum ad actum liberum ut liberum, atque ad omissionem liberam, ut liberam requiratur in sententia, adversariorum cognitio alliciens, & retrahens, decretum applicativum omnipotentiae, & id genus alia, licet ista physicè non producant actum, erunt nihilominus priora à quo eo actu.

Conf. 2. Si actus sit intrinsecè liber, exigat sui productionem principium in actu primo proximo constitutum indifferens ad utrumque, ac proinde omnia requisita constitutiva actum primum proximum ad utrumque indifferenter constituent causam liberam in actu primo proximo; cumque prioritas naturæ sumatur ex toto constitutivo causæ respectivè ad effectum, virtus producens, & omnia ea requisita erunt priora prioritate naturæ respectivè ad effectum intrinsecè.

intrinsicè liberum. Si verò actus sit extrinsicè liber, habet in se duplicem capacitatem: prima est capacitas, ut producat à voluntate quando est destituta principiis ad omittendum: altera est capacitas, ut producat à voluntate, quando est praevienta comprincipiis ad omittendum pro libito suo talem actum. Unde, ut actus ille producat secundum capacitatem, quam habet, ut necessariò fiat, nõ requirit comprincipia ad utrumq; ; sicq; nõ est posterior naturà comprincipiis ad utrumq; ; at verò, ut producat secundum eapacitatem, quam habet, ut liberè fiat, requirit comprincipia ad utrumq; ; sicq; est posterior naturà comprincipiis ad utrumque; ergo actus extrinsicè liber, ut liber, supponit pro priori naturæ comprincipia ad utrumque; ; ac proinde est posterior naturà comprincipiis ad utrumque.

332. Tertium, quod in ea notatione prima docet adversarius, est principium constitutum libertatis non debere esse necessariò jungibile cum utroque libertatis extremo, sed sufficere, quòd pro libito voluntatis possit impediri, ut voluntas amovendò liberè à se illud comprincipium se jungat pro libito suo cum omissione. Tertia suppositionis pars vera est, si sermo sit de actu solùm mediatè libero, v. g. de actu imperato; qui solùm impediri potest liberè per libertatem actus imperantis, à quo dependet; vel de principio per accidens, quòd solùm evitari potest liberè per libertatem immediatam actus immediatè liberi, à quo dependet. Ratio est, quia, quando voluntas est in signo indifferentiæ ad actum imperantem, & imperatum, est libera ad imperatum; & tamen in eo signo habet actum imperantem, qui est principium imperati, quin hoc obstat libertati, eò quòd pro libito suo possit habere omissionem imperantis, & exinde omissionem imperati.

333. Pariter, quando voluntas est in signo indifferentiæ ad actum, & omissionem, non habet omissionem, quæ requiritur ad impediendum principium per accidens, sive prædefinitionem actus, & tamen est libera ad impediendam prædefinitionem: quia omnia, quæ pendent ab actu, vel omissione immediatè libera, potest voluntas liberè impedire impediendò actum, vel omissionem immediatè liberam; manet enim illi duplex libitus utriusque libertatis extremi immediati, ponibilis, vel non ponibilis pro libito suo; ac proinde impediendò actum potest, impedire quæ pendent ab actu; & impediendò omissionem potest impedire quæ pendent ab omissione. Quapropter loquendò de actu mediatè libero, vel de principio per accidens, est vera hæc tertia suppositionis pars.

334. Si autem sermo sit de principiis per se, & actu immediatè libero, est illa suppositio falsa, implicatoria, & chymerica. Ratio est, quia voluntas immediatè libera, non potest habere, nisi libitum actus immediatè liberi, vel libitum omissionis immediatè liberæ; atqui per

libitum actus, sive per actum immediatè liberum, ut liberum, nequit acquirere principium per se requisitum ad eliciendam liberè omissionem; neque econtra; ergo si deficient principia per se requisita ad efficiendum immediatè liberè actum, vel ad eliciendam immediatè liberè omissionem, nequit voluntas pro libito suo acquirere ea principia per se. Major, & consequentia manifestæ sunt. Minor verò patet; quia principium per se requisitum ad efficiendum effectum, nequit acquiri per effectum, sed debet ad effectum præsupponi.

335. Quod exemplis facillè ostenditur. Potentia enim visiva, quæ est principium per se visionis, nequit acquiri per visionem: sed ad illam debet præsupponi: & alæ, quæ sunt principium per se requisitum ad volandum, nõ possunt acquiri per volatum, sed ad illum debent præsupponi. Deinde neque per omissionem potest acquiri principium per se ad efficiendum effectum, aut econtra; sic per non volatum non possunt acquiri alæ ad volandum; sed debent præsupponi, ut non volatus sit liber; ergo principium per se requisitum ad actum, nequit acquiri per actum; neque principium per se requisitum ad omissionem potest acquiri per omissionem; ergo si voluntas non habeat omnia principia per se requisita ad efficiendum immediatè liberè actum, vel immediatè liberè omissionem, nequit pro libito suo acquirere ea principia. Patet hæc ultima consequentia; quia voluntas immediatè libera non potest habere, nisi libitum actus, vel libitum omissionis: atqui neque per actum, neque per omissionem actus, potest acquirere principia per se requisita ad eliciendum actum, vel omittendum; ergo si non habeat principia per se requisita ad eliciendum actum immediatè liberum, vel omissionem, voluntas nequaquam potest ea principia acquirere pro libito suo.

336. In secunda annotatione tria supponit etiam adversarius. Primum, ex Dei lege infundí gratiam adultis dependenter ab illorum dispositione; parvulis verò independentè à dispositione illorum, quod verum est. Secundum, gratiam conservari ex eo præcisè, quòd non sit peccatum; ac proinde nullam requiri dispositionem ad gratiæ conservationem. Hæc secunda pars vera est, quando Deus non præcipit, quòd ponatur aliquid ad non peccandum: falsa autem, quando Deus præcipit, quòd ad non peccandum ponatur aliquid; tunc enim gratiæ conservatio pendet ab eo, quòd prævideatur positum id, quòd Deus præcipit. Ratio est, quia cum Deus, ut supponimus, non possit conservare gratiam in consortio peccati, si nos sumus liberi ad peccandum, & non peccandum, sumus etiam liberi, ut Deus conserve, vel non conserve gratiam; ac proinde conservatio gratiæ pendet ab eo, quòd non ponamus peccatum: atqui tunc non datur alius modus non ponendi peccatum, nisi ponendò id, quòd Deus præcipit; ergo tunc conservatio gratiæ pendet

pendet tanquam à dispositione, vel praequisito ab eo, quòd ponatur id, quòd Deus præcipit. Hinc fallum est tertium, quòd ibi supponit iste Recentior, nimirum in casu nostro positionem actus præcepti non esse priorem conservatione gratiæ.

337. Ratio autem clarissima est; quia Deus non potest conservare gratiam in consortio peccati, & habet legem de ea conservanda, si non sit peccatum; ergo si sumus liberi ad peccandum, sumus quoque liberi ad impediendam conservationem gratiæ: & si sumus liberi ad non peccandum, sumus quoque liberi, ut supposita Dei ea lege, conservetur gratia; ergo conservatio gratiæ in casu libertatis pendet ab eo, quòd non fiat liberè peccatum: atqui in casu nostro non est alius modus excludendi peccatum, nisi ponendò liberè actum præceptum; ergo conservatio gratiæ à nostra voluntate dependet, prout dependet à nostra voluntate liberè ponere actum præceptum; ergo positio actus præcepti est prior naturà conservatione gratiæ. Probat. hæc ultima consequentia. Non ideo fit liberè actus præceptus, quia conservatur gratia; aliter non penderet à nobis conservatio gratiæ, sed econtra ideo in hac Dei lege conservatur gratia, quia fit liberè à nobis actus præceptus, sed in eo stat, quòd actus præceptus sit prior naturà conservatione gratiæ; ergo &c.

338. Conf. Ideo scientia media est posterior naturà consensu libero conditionato, & scientia visionis est posterior naturà consensu libero absoluto, quia consensus conditionatus taliter est prærequisitus, ut Deus proximè potens elicere actum scientiæ mediæ, ut non valeat illa causalis: ideo datur consensus conditionatus, quia præcedit in Deo scientia mediæ: sed contra, ideo Deus elicit actum scientiæ mediæ, quia datur ille consensus conditionatus. Pariter scientia visionis est posterior naturà consensu absoluto, quia non valet ista causalis; ideo datur consensus absolutus, quia datur in Deo scientia visionis: sed contra, ideo Deus elicit actum scientiæ visionis; quia datur consensus absolutus: atqui in nostre casu supposita Dei lege de conservanda gratia, dummodo non sit peccatum, non valet ista causalis; ideo non est peccatum; quia Deus conservat gratiam: sed contra valet ista; ideo Deus conservat gratiam, quia non est peccatum; ergo conservatio gratiæ est posterior non esse peccati: atqui in isto casu non aliter deficit peccatum, nisi prout datur actus præceptus; ergo positio actus præcepti est prior naturà conservatione gratiæ.

339. In tertia notatione tria supponit etiam adversarius. Primò. Requirit duo instantia ad præsentem controversiam. Ego eandem invenio difficultatem in uno ac in duplici instanti. Cæterum, quia duo instantia intendit adversarius, nos etiam in eo sensu loquemur. Secundò. Supponit actum præceptum non esse priorem naturà conservatione gratiæ. En

quomodo ex veris jam transit ad falsa. Hæc enim pars falsissima est, ut constat à num. 331. & 337. Tertiò. Supponit, vel infert ex ea suppositione dari disparitatem inter influxum gratiæ, & physicam præmotionem; quia conservatio gratiæ dependet à libertate voluntatis; secus autem præmotio. Cæterum hoc etiam falsissimum est; quia, ut constat à num. 337. Conservatio gratiæ in eo instanti ab eo pendet, quòd detur in ipso instanti actus præceptus: atqui per actum præceptum nequit liberè conservari in eo instanti principium per se requisitum, & præsuppositum ad illum efficiendum, qualis est gratia; causa enim, quæ ut conservata producit effectum, non potest liberè conservari per suum effectum in instanti operationis, sed ad operationem supponitur in eo instanti: sic potentia visiva eliciens visionem in instanti A, nequit conservari liberè per visionem instanti A, eò quòd supponatur in eo instanti existens, aut conservata ad eliciendam visionem.

Conf. Ex eo, quòd physica præmotio requisita, ut Petrus eliciat consensum, sit principium per se consensus, nequit liberè per consensum conservari: sed ad consensum potius debet præsupponi; ergo ex eo, quòd gratia habitus requisita ad eliciendum actum præceptum, sit principium per se actus præcepti, nequit liberè conservari per actum præceptum: sed ad actum præceptum debet præsupponi; ergo sicut non est in manu voluntatis conservare physicam præmotionem in instanti, in quo voluntas cum physica præmotione operatur consensum; ita non est in manu voluntatis conservare gratiam in quo voluntas cum gratia operatur actum præceptum; ac proinde inter gratiam, ac physicam præmotionem quoad hanc partem nulla manet disparitas. Ex eo facile apparet, quo in sensu sint veræ, atque admittendæ, & quo in sensu sint falsæ, atque repellendæ illæ adversarii adnotationes.

Deveniamus jam ad examinandas novem observationes, quas pro eadem sententia defendenda promittit alter Recentior supra laudatus. Observat enim. 1. Destructionem talis gratiæ esse ipsum peccatum. Hoc quidem est verum de destructione radicali, quia peccatum exigit, quòd Deus destruat gratiam; at est falsum omnino de determinatione formali; nam hæc stat formaliter in cessatione conservationis gratiæ: conservatio quippe formalis, utpote continuata productio stat in actione conservativa, qua Deus gratiam conservat: unde formalis destructio gratiæ stabit in cessatione à tali conservatione. Nec refert, quòd in sententia adversarii gratia, & peccatum contradictorie opponantur; ideoque gratia sit non esse peccati, & peccatum sit non esse gratiæ. Ratio est, quia, licet gratia sit non esse peccati, conservatio formalis gratiæ non stat in non esse peccati, sive in gratia, sed stat formaliter in actione conservativa; ergo licet peccatum sit non esse gratiæ, destructio formalis gratiæ non stabit in non esse gratiæ.

gratiæ, sive in peccato, sed stabit formaliter in cessatione à tali conservatione.

342. Observat secundò, destructionem formalem gratiæ relictam esse in manu voluntatis, prout in manu voluntatis est peccatum. Tertio, Deum velle conservare illa jura libertatis creatæ, prout confert gratiam pro libito voluntatis amissibilem. Istæ duæ observationes veræ sunt; sed tamen ex ijs inferitur, gratiam, ut lis est, non posse influere in actum præceptum; quandoquidem non esset pro libito voluntatis amissibilis, ut constat à n. 339. Observat quartò, decretum divinum circa gratiam sanctificantem triplicem habere tendentiam formaliter distinctam. Prima est, qua Deus decernit efficaciter conditionatè primò infundere gratiam sub conditione Baptismi in parvulis, & propriæ dispositionis in adultis. Secunda, qua efficaciter absolute decernit non destruere gratiam proprio motu, & independentè ab omni creaturæ operatione. Tertia, qua efficaciter absolute vult gratiam semel datam conservari. Hæc veræ sunt; at timeo, ne fiat ex eis transitus ad falsa, ut infra constabit. Quapropter addo in secunda tendentia, qua Deus decernit non destruere gratiam independentè ab omni operatione creaturæ, reperiri aliam tendentiam conditionatam, qua decernit destruere gratiam, si detur operatio prava, scilicet peccatum.

343. Observat. 5. Destructionem gratiæ esse liberam creaturæ, secus autem gratiæ conservationem: quia destructio gratiæ est peccatum, quod est liberum creaturæ: at operatio bona, quæ libera est creaturæ, non est gratia; proindeque conservatio gratiæ non est libera voluntati. Hæc observatio falsissima est; quia juxta præsentem Divinam Legem, si detur operatio bona, conservabitur gratia: ergo libertas ad operationem bonam in hac Dei Lege est libertas ad conservationem gratiæ. Ad eum planè modum, quo merita nostra non sunt vitæ æternæ, neque regnum cælorum: at supposita Dei Lege de conferenda nobis vitæ æternæ, & regnò cælorum, si liberè apponamus merita, per libertatem, quam habemus ad ponenda merita, habemus libertatem ad obtinendam vitam æternam, & regnum cælorum: Pariter, licet nobis non debeatur lux; at existente luce sumus liberi ad videndum, & non videndum; ergo licet præsens Dei lex non sit debita nobis: at ex suppositione illius sumus liberi ad gratiæ conservationem.

344. Observat. 6. In casu dilectionis præceptæ, si detur omisio libera, talem omisionem non esse priorem, vel posteriorem gratiæ expulsiõne; cum sit ipsamet expulsio, quæ respectu sui nequit esse prior, vel posterior. Hæc tamen observatio falsa est ex n. 341. Observat. 7. Deum non dirigi ad destruendum gratiam ex scientia visionis peccati existentis: sicut nec dirigitur ad concurrentem cum creatura in actu secundo ad operationem ex scientia visionis operationis existentis. Hæc autem paritas nul-

la prorsus est; quia ipse concursus creaturæ in actu secundo est concursus Dei: Peccatum autem, ut supra diximus, non est formalis destructio gratiæ; etenim, si Deus, ut absolute potest, destrueret gratiam, quin daretur peccatum; daretur formalis destructio gratiæ, & non daretur peccatum; sicut, si per condonationem extrinsecam destrueret peccatum, non daretur gratia, & daretur destructio peccati; ergo peccatum non est formalis destructio gratiæ.

345. Observat. 8. Actum præceptum non esse priorem conservatione gratiæ. Hæc observatio est falsa, ut constat ex n. 337. Observat. 9. Deum non dirigi ad conservandam gratiam ex scientia visionis actûs præcepti, sed ex decreto explicato n. 342. Hæc autem observatio planè est falsissima; quia ex decreto illo non conservatur gratia, nisi casu, quo non sit peccatum; sive casu, quo sit actus præceptus; quandoquidem ejus omisio peccatum est; ergo scientia de actu præcepto præcedit conservationem. Cæterum hæc omnia clariora fient, quando Adversariorum responsiones latè infra impugnabimus.

SECTIO II.

Impugnatur proposita sententia.

346. **A**rguo sic: ut voluntas sit libera ad actum præceptum, requiritur, quòd pro signo priori ad actum sit potens ad omisionem; si enim non possit omittere, neque poterit liberè efficere actum, ut ex terminis patet, & satis declaravimus tota disputatione 8. à n. 254. atqui si gratia esset principium per se actûs præcepti, ut lis est, voluntas pro signo priori ad actum non esset potens ad omisionem; ergo non esset libera. Prob. min. pro signo priori ad actum non potest voluntas elicere omisionem; ergo non est potens ad omisionem. Prob. ant. pro signo priori ad actum habet voluntas gratiam, quæ est principium per se actûs, essentialiter impossibile cum omisione; sed, quando voluntas pro signo priori ad actum habet principium per se actûs, essentialiter impossibile cum omisione non potest elicere omisionem, ut patet in physica præmotione; ergo &c.

347. **R**esp. Adversarij 1. Ad libertatem non requiri potentiam simul expeditam ad actum, ejusque omisionem; sed sufficere potentiam proximam ad actum, & remotam ad omisionem; si hæc sit imputativè proxima, qualis est in casu actûs præcepti. Ratio eorum est, quia potentia imputativè proxima est illa, quam voluntas potest habere pro libito suo; cum autem voluntas in instanti, in quo elicit actum, potuerit pro libito suo illum non elicere, potuit habere pro libito suo potentiam proximam ad omisionem: Hęc autem indifferentia ad habendam, vel non habendam potentiam proximam ad actum, vel omisionem pro libito suo, est de essentia libertatis: secus autem indifferentia simul proxima, ut eliciat actum, vel omisionem. Pulcher sanè verborum lusus, atque pulchrior